

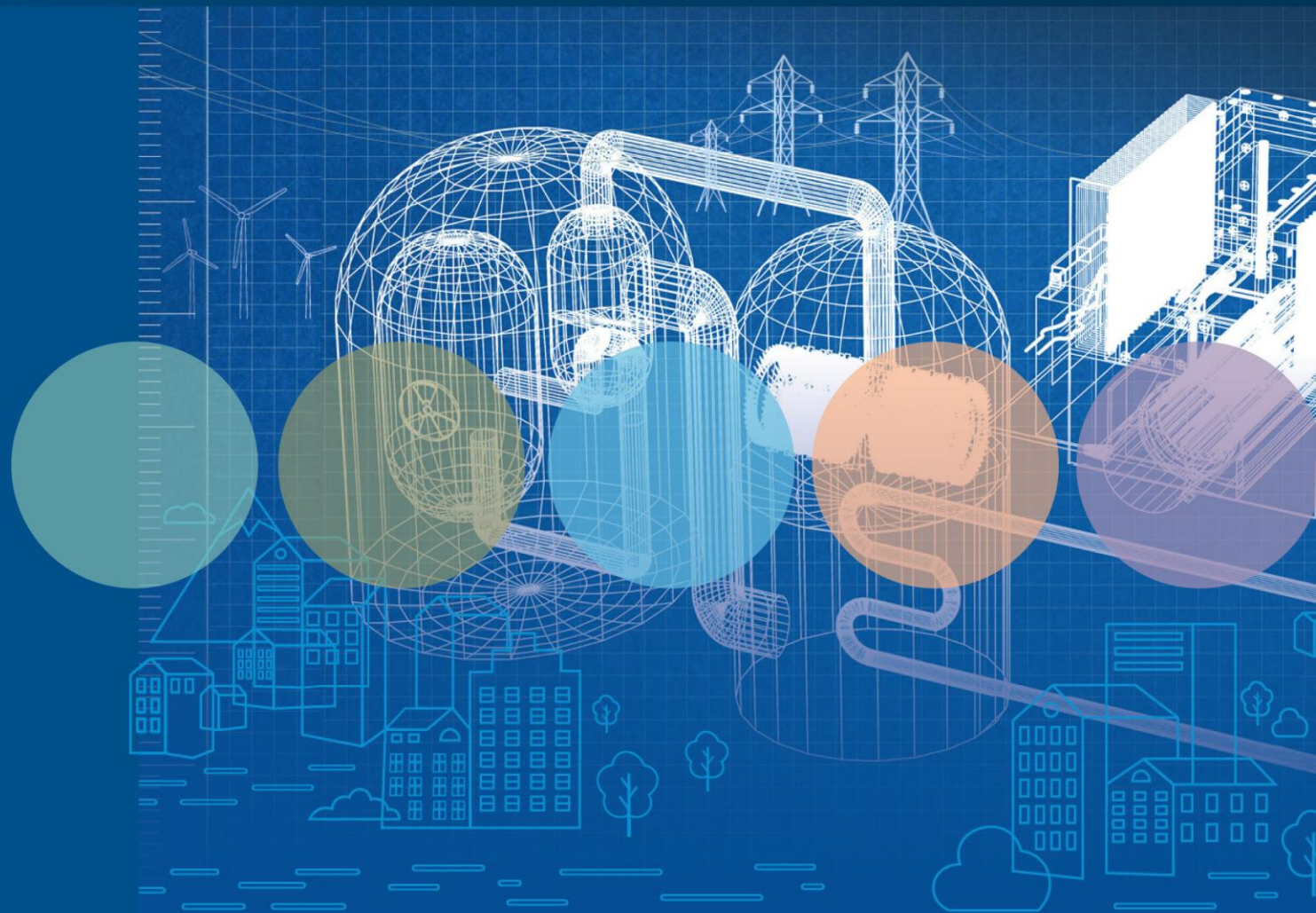
Kjernekraft i Norge?

Fordeler, ulemper og forutsetninger

Presentasjon av utvalgets konklusjoner for Halden rotary

27. april 2026

Atle Valseth, utvalgsmedlem

Kjernekraftutvalget 2026

Utvalget er enstemmig på alle punkter

Ekspertutvalg:

- Kristin Halvorsen, leder
- Jørgen Bjørndalen
- Monica Endregard
- Daniel Karlsson
- Carl Magnus Larsson
- Astrid Liland
- Lars Petter Maltby
- Linda Nøstbakken
- Sigrid Eskeland Schütz
- Asgeir Tomasgard
- May Thorseth
- Atle Valseth

NoU'en (kunnskapsgrunnlaget) på 490 sider er bygget på rundt 951 referanser, samt 3 bestilte rapporter fra: Afry (kraftmarkedet m/u kjernekraft), Statnett (Kjernekraft i kraftsystemet) og Multiconsult/Amentum (Teknologi og kostnader) og erfaringer fra Polen, Finland, Sverige, Storbritannia, Canada og Frankrike. Studiebesøk Sverige, Finland,

Mandat

1

Hvilken rolle kan kjernekraft spille i det norske energisystemet?

2

Hva må til hvis Norge skal innføre kjernekraft?

3

Etablere et oppdatert kunnskapsgrunnlag for vurdering av introduksjon av kjernekraft i Norge.

- Forrige offentlige utredning om kjernekraft i Norge: NOU 1978: 35A *Kjernekraft og sikkerhet*
- Stortinget konkluderte i 1986: "Kjernekraft er ikke aktuelt i norsk energiforsyning"
- Norge har hatt forskningsreaktorer i Halden og på Kjeller fram til 2018/2019

Hovedkonklusjoner fra Kjernekraftutvalget (1/2)

Behov for mer kraft – men det er usikkert hvor mye

Kjernekraft må vurderes opp mot alternativene

Kjernekraft passer inn i det norske kraftsystemet

Norge er ikke avhengig av systemegenskapene til kjernekraft

Kjernekraft kan drives med lav risiko i Norge

Etablering krever en plan for avfallshåndtering

Plassering av kjernekraft bør bestemmes nasjonalt

Hovedkonklusjoner fra Kjernekraftutvalget (2/2)

 Ikke realistisk med kjernekraft i Norge før tidligst fra midten av 2040-tallet

 Kjernekraft kan derfor i liten grad bidra til at Norge når klimamålene i 2050

 De neste to ti-årene må kraftbehovet dekkes av vind, vann og sol

 Kjernekraft i Norden er avhengig av store statlige subsidier

 Kommersielle vurderinger av risiko avgjør investeringer

 Norge kan ikke satse "litt" på kjernekraft – kostnader må deles på mange

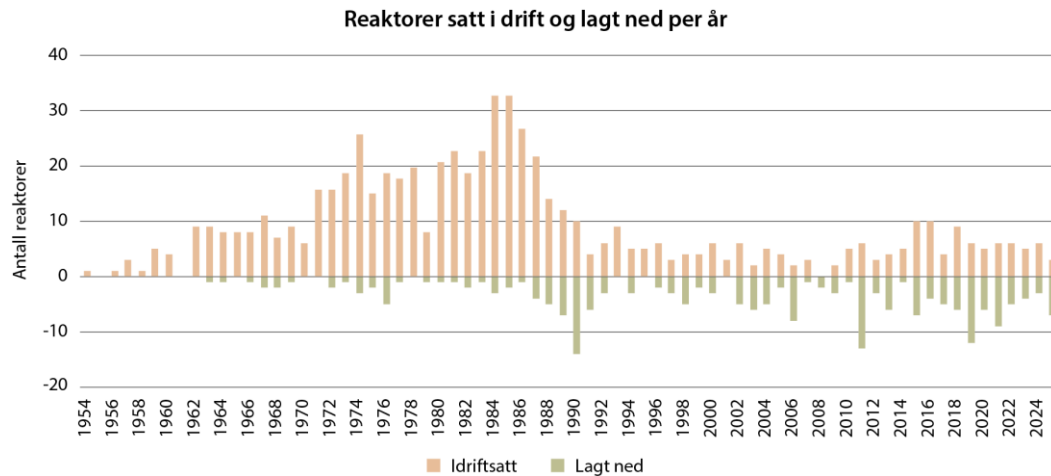
Utvalgets anbefaling

Det startes ikke en prosess med sikte på at Norge skal bli et kjernekraftland nå

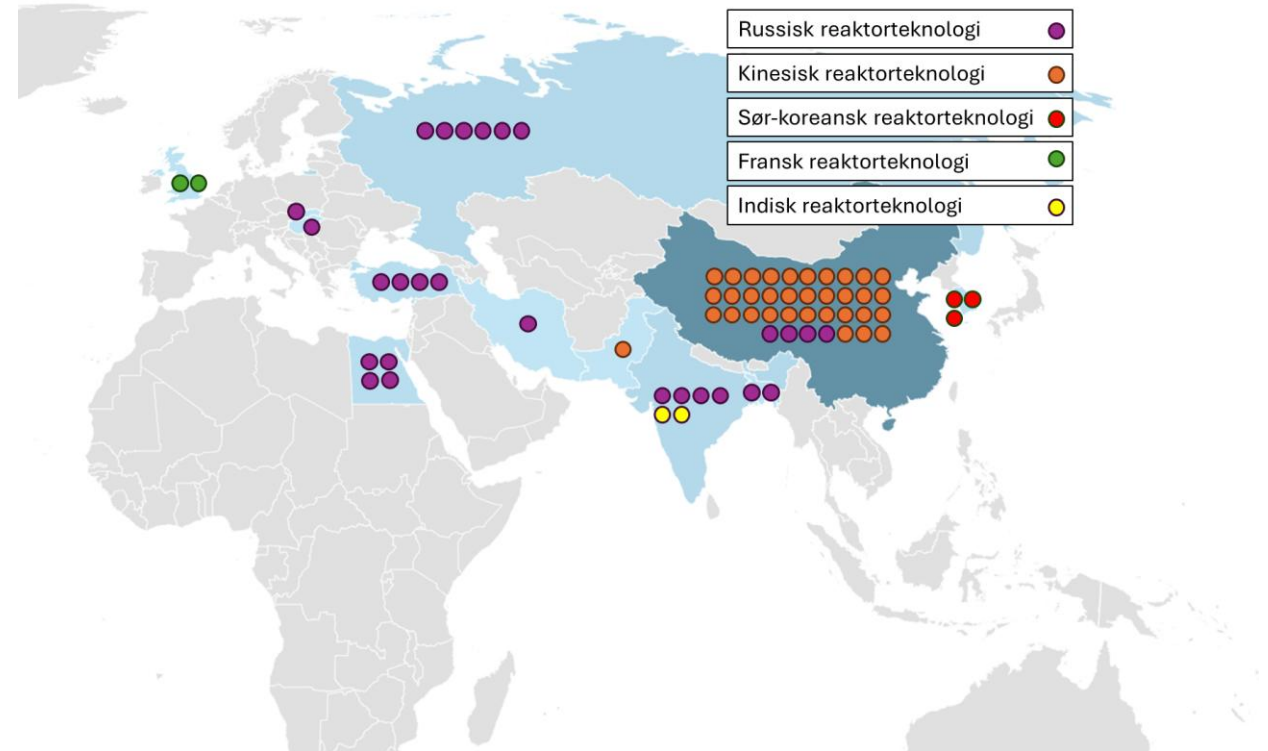
Det etableres et kompetanseprosjekt for kjernekraft, som kan gjøre veien til kjernekraft kortere i framtida

Teknologisk status

- **413** reaktorer i drift, utgjør **9 %** av global strømproduksjon
  - **94** påbegynt, men avbrutt - **1** fullført, men aldri tatt i bruk
- I dag bygges **64** storskala reaktorer. Utover dette 100+ reaktorer diskuteres/planlegges.
- Første SMR kommersiell enhet tidlig 2030-tallet, flåte rundt 2040. Første kommersielle GEN IV bygges trolig tidligst i 2035
- Leveringskjeden er **utfordrende** med mange nye reaktorer

Reaktorer under bygging*

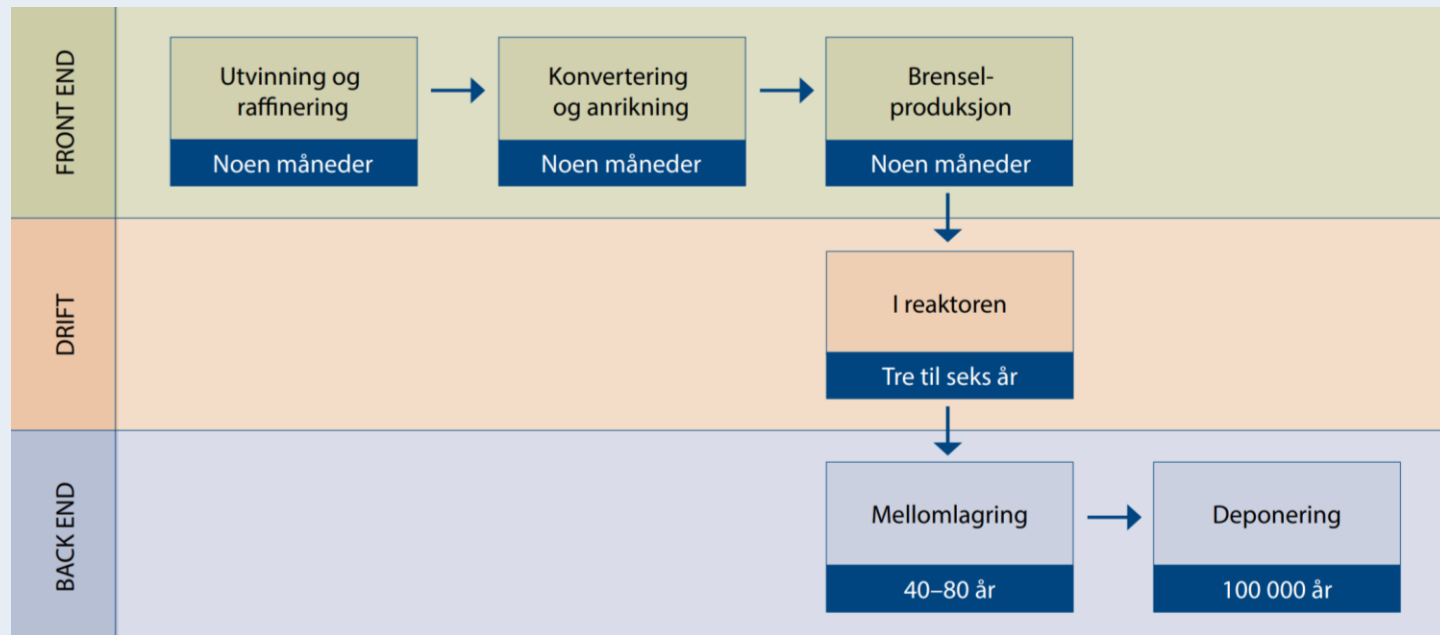

* Per mars 2026. En reaktor under bygging i Argentina (CAREM) vises ikke i kartet.

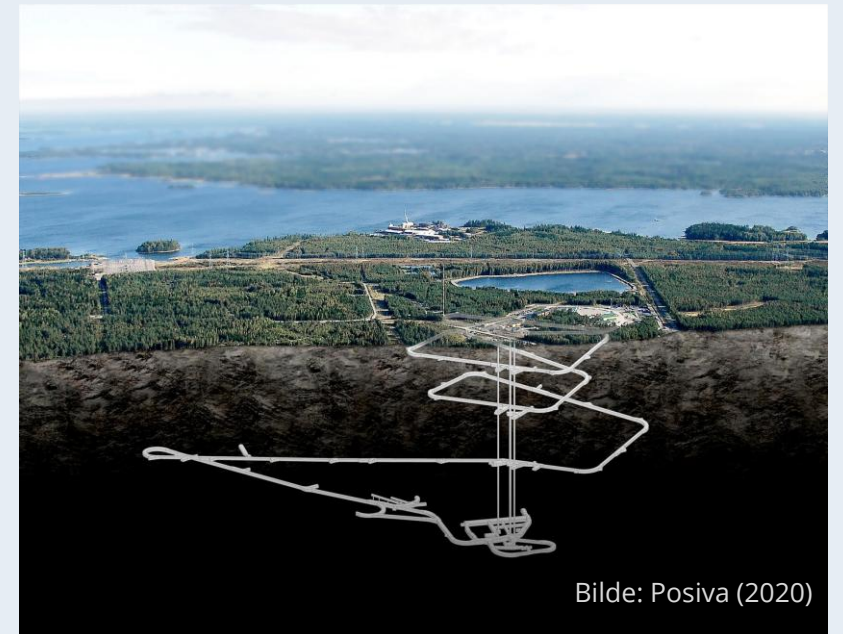
Kilde: World Nuclear Association

Håndtering av brenslet og brukt brensel – krevende prosesser

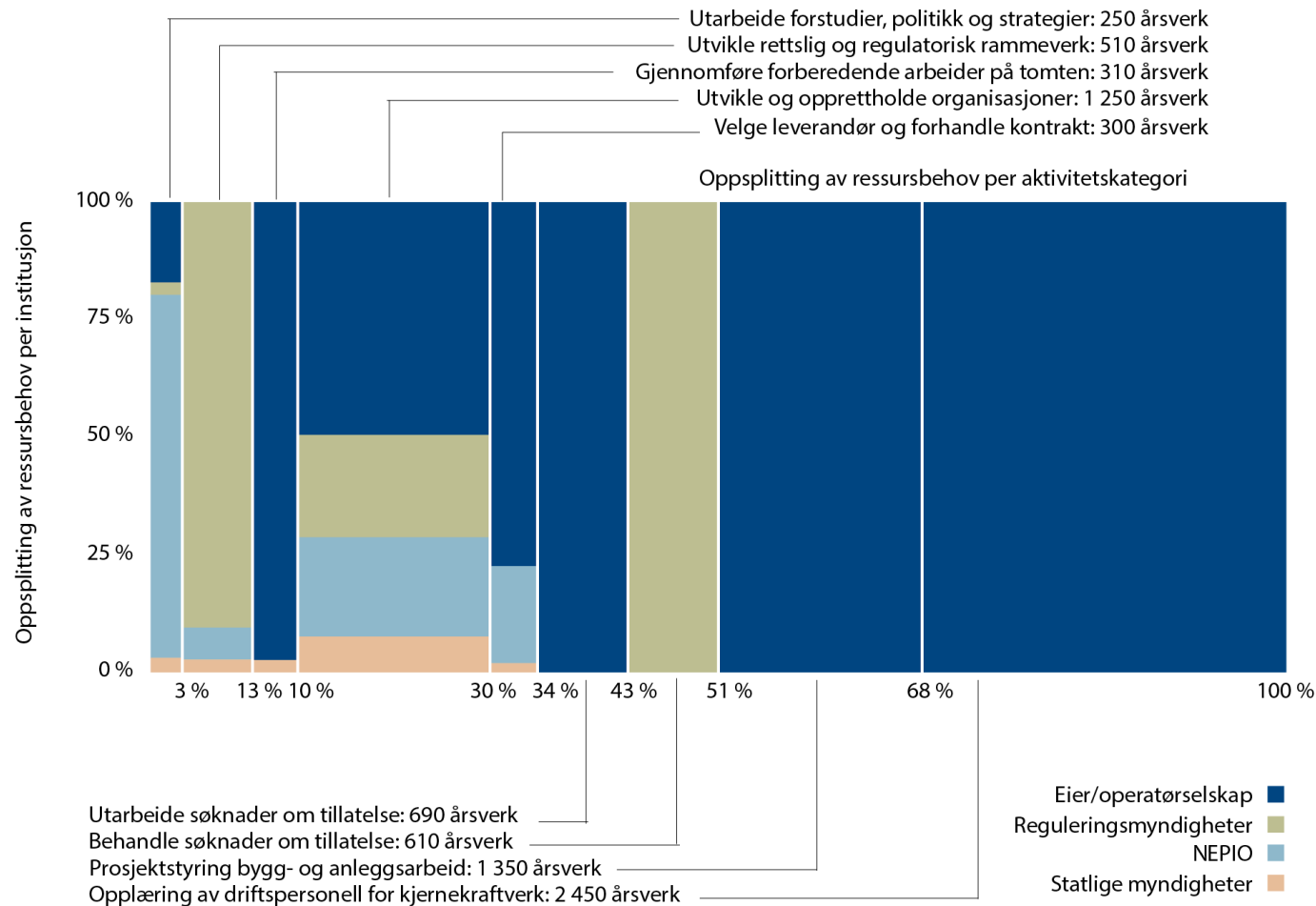
En åpen brenselssyklus

Dypgeologisk deponi Finland

Et nytt kjernekraftland må bygge kompetanse og kapasitet på myndighetssiden før det er aktuelt å bygge

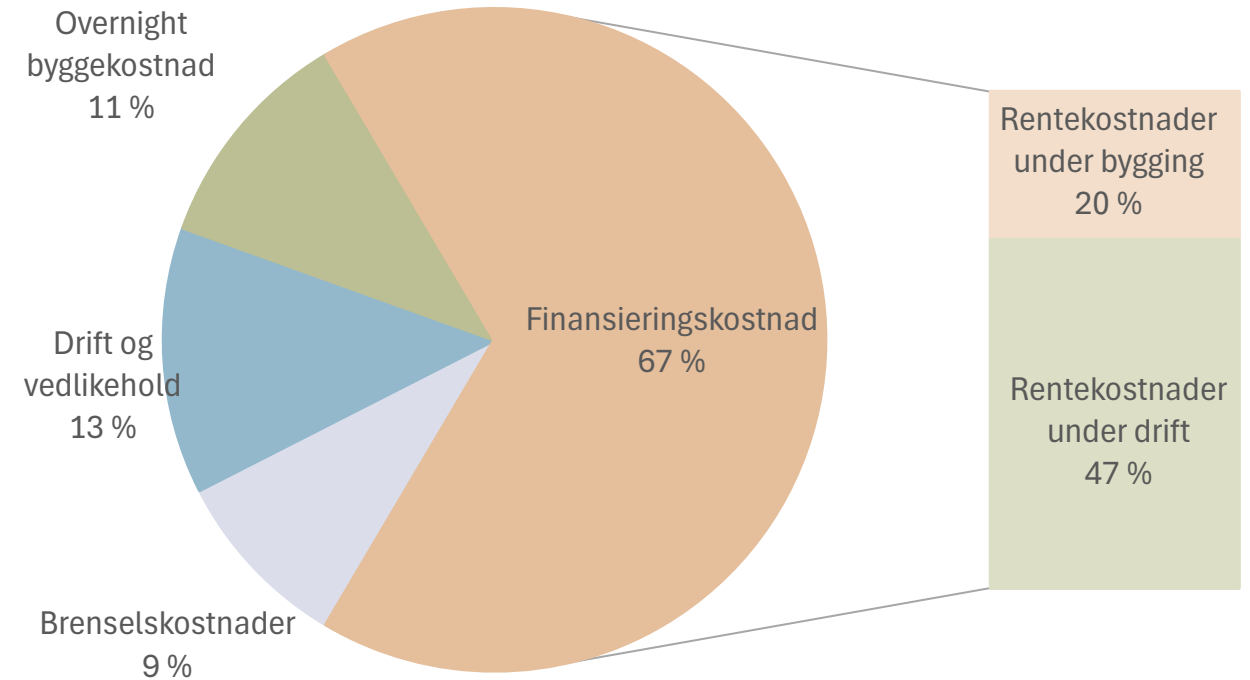

Kilde: IAEA (2022)

Kjernekraft er kostbart

- Forventede kraftpriser etter 2040: 50–80 øre/kWh
- Med dagens utsikter må markedsprisen være 2–4 ganger høyere for at kjernekraft skal være lønnsomt
- Høye investeringskostnader
  - Eks: 2000 MW – 2 storskala reaktorer – 200–350 milliarder kroner
  - Eks: 2100 MW – 6 SMR reaktorer – 230–370 milliarder kroner
- Finansieringskostnader utgjør 2/3 av kostnadene
- Kjernekraft i Norden forutsetter store statlige subsidier
- Eller så må investeringskostnadene, med dagens utsikter, falle med 70 til 80 prosent

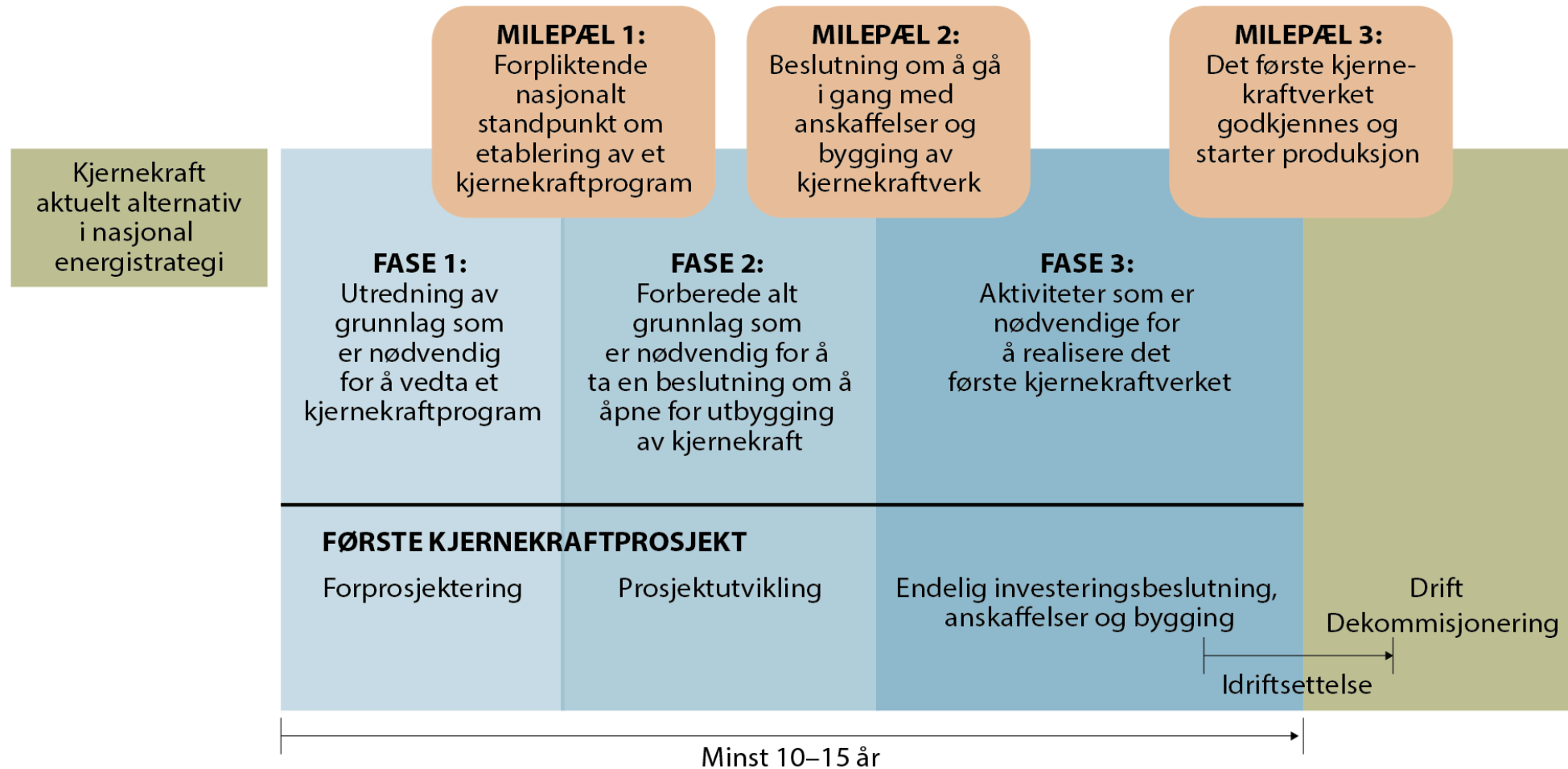
Livsløpskostnader for kjernekraftverk

NEAs beregning er basert på en investeringskostnad på 4500 \$/kW, 85 prosent kapasitetsfaktor, 60 års levetid, diskonteringsrate på ni prosent og syv års byggetid.

Figur: Tilpasset fra NEA (2020)

Som et nytt kjernekraftland bør Norge følge IAEAs milepælstilnærming

Behov for utvikling av dagens regulering og myndighetsorganisering

- Dagens regelverk er ikke tilpasset kraftproduksjon
- Myndighetsansvaret på statlig nivå må være tydelig og samordning må sikres
- Myndighetsansvaret for konsesjonsbehandling er fragmentert
- Organiseringen av forholdet mellom stats-, regional- og kommunalforvaltningen må avklares
- Lovfeste krav om uavhengig strålingsikkerhetsmyndighet?
- Vurdere modeller for finansiering av myndighetsoppgaver
- Krav til plan for avfallshåndtering

Utvalget anbefaler at konsesjonssøknader om kjernekraft ikke behandles før etter steg 2 i milepælstilnærmingen

Staten må påta seg utvidet ansvar og en rekke forpliktelser

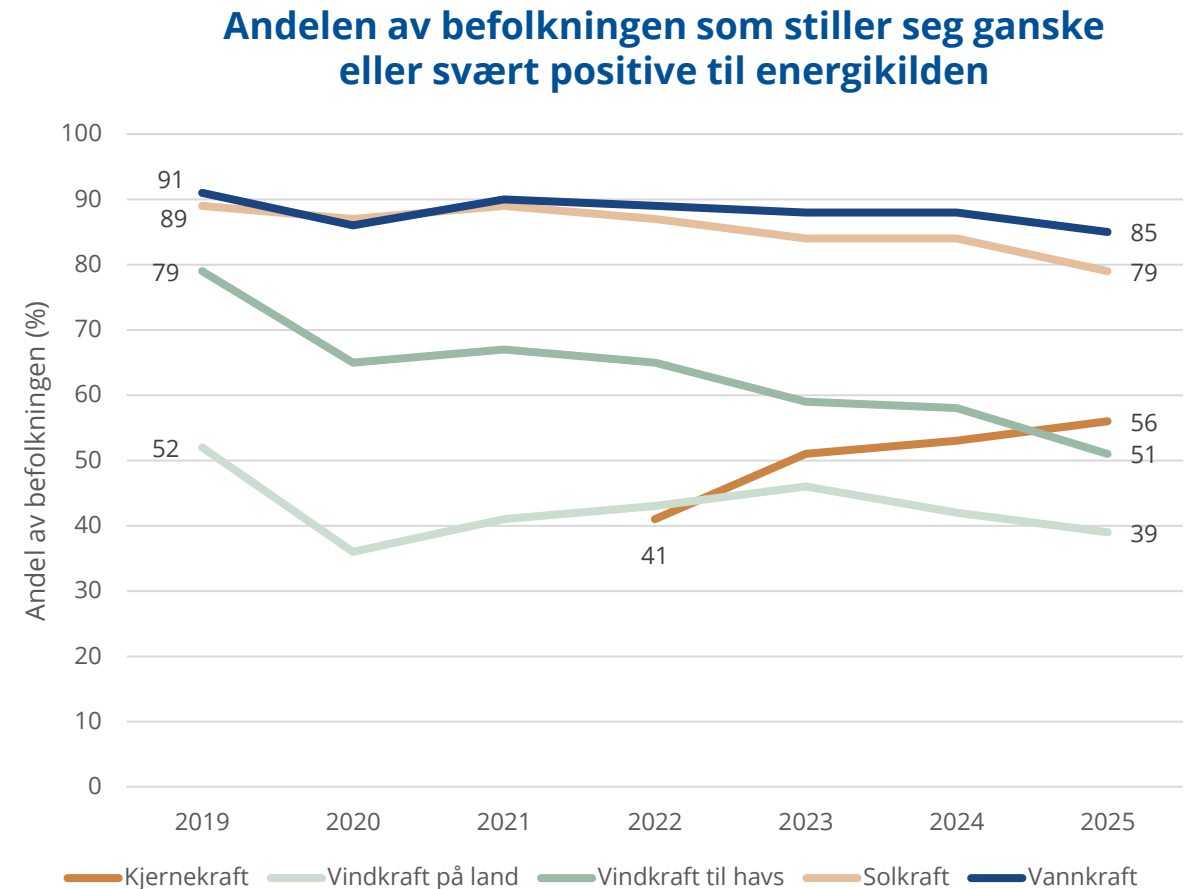
Statens ansvar og forpliktelser

- Staten er bundet av **internasjonale forpliktelser**: må **utvikle regelverk, føre tilsyn** og **sikkerhetskontroll**, og sørge for nødvendig **atomberedskap** på alle plan
  - Olkiluoto 3: 43 000 arbeidstimer på vurdering av byggesøknad, totalt 761 000 timer i byggefasen, 60–70 ansatte over 17 år
- Staten har ansvaret for **opprydning** og rehabilitering etter alvorlige **ulykker**, ved **konkurs**, eller dersom et selskap ikke kan oppfylle sine forpliktelser
- Staten må sørge for **institusjonell kontroll** i uoverskuelig framtid, selv om kjernekraftaktørene har ansvaret for forsvarlig dekommisjonering av anleggene og deponering av avfall

Etiske avveininger og støtte i befolkningen

- All sikkerhetsrisiko kan ikke fjernes – hvilket risikonivå er vi villige til å akseptere?
- Utilstrekkelig kunnskap om sannsynlighet for og konsekvenser av ulykker
- Etablering av kjernekraft er også et verdispørsmål – forplikter mange generasjoner framover og krever etiske avveininger
- En betydelig finansiell risiko ved etablering av kjernekraft er at oppslutningen i befolkningen svikter
- Befolkningen må ha tillit til prosessene fram mot beslutning og gjennom hele levetiden
- Meningsmålinger er et øyeblikksbilde

Figur: Kantar Klimabarometer (2025)

Anbefaling: Det startes ikke en prosess med sikte på at Norge skal bli et kjernekraftland nå

Begrunnelse:

- En svært omfattende prosess som bare kan forsvares hvis det er aktuelt for Norge å bli et kjernekraftland før 2050
- Kraftprisene i Norge vil ikke dekke kostnadene ved kjernekraft med dagens kunnskap
- Kjernekraft kan ikke bidra til at Norge når sine klimamål i 2050 – kommer for seint
- Norge har ingen erfaring med kjernekraftproduksjon og ingen komparative fortrinn – la erfarne kjernekraftland prøve ut nye konsepter som f.eks. SMR
- Norge bør avvente mulige teknologiske nyvinninger innenfor kjernekraft
- Norge mangler kompetanse og kapasitet på kjernekraftområdet og det vil ta lang tid å bygge det opp
- Stor usikkerhet og høyere risiko for investorer i et nytt kjernekraftland – investeringer kan utebli til tross for omfattende tilrettelegging

Anbefaling: Etabler et nasjonalt kompetanseprosjekt for kjernekraft

Innhold:

- Jevnlig oppdatere status for utvikling av kjernekraft i Norden og globalt
- Vurdere hvordan IAEAs milepælstilnærming kan tilpasses norske forhold
- Bygge tillit i befolkningen til eventuell prosess om etablering av kjernekraft
- Etske avveininger i et generasjonsperspektiv
- Bygge opp kompetanse og forskningsmiljøer
- Undersøke muligheter for samarbeid med Sverige og Finland
- Nasjonalt rammeverk for lokalisering av ev. kjernekraftverk og deponi

Begrunnelse:

- Det er stor usikkerhet om kraftteterspørsel og energiproduksjon etter 2050
- Usikkerhet om andre energikilder kan dekke kraftbehovet
- Mulighet for lavere kostnader og økt lønnsomhet i kjernekraft fram i tid
- Endrede avveininger mellom kostnader/miljøeffekter/verdier
- Ønske om en raskere prosess hvis kjernekraft blir mer aktuelt i framtida
- Mulighet for en raskere prosess hvis vi er bedre forberedt

Kjernekraftutvalget

Oppnevnt 21. juni 2024

<https://nettsteder.regjeringen.no/kjernekraftutvalget/>